

Lausunto kansallisen perus- ja ihmisoikeusohjelmaan valmisteluun liittyvään kuulemistilaisuuteen

Aseistakieltäytymiseen liittyvät ihmisoikeuskysymykset ovat olleet suomalaiselle päätöksentekokoneistolle aina vaikea asia – usein jopa aseistakieltäytymisen tunnustaminen ihmisoikeuksien piiriin kuuluvaksi asiaksi ylipäättään. Hyvän kuvan tästä antaa vaikkapa se, miten aihetta on käsitelty sekä vuonna 2009 että vuonna 2014 hyväksytyssä ihmisoikeuspoliittisessa selonteossa: ei mitenkään.

Kun eduskunta päätti vuonna 2007 hyväksyä nykyisen siviilipalveluslain, jossa ihmisoikeusnäkökohdat oli ainakin jossain määrin otettu huomioon siviilipalveluksen pituuden ja aseistakieltäytyjien sodanaikaisen aseman suhteen, oli tätä edeltänyt kymmenvuotinen, kolmessa eri hallituskokoonpanossa ja eduskunnassa käyty tulokseton poliittinen keskustelu. Näiden kymmenen vuoden aikana Suomen aseistakieltäytymislainsäädäntö sai osakseen voimakasta kritiikkiä mm. Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuskomitealta ja Euroopan neuvoston ihmisoikeuselimiltä.

Kritiikki on myös jatkunut. YK:n ihmisoikeuskomitea kiinnitti Suomea koskevassa määräaikaisraportissaan heinäkuussa 2013 huomiota siviilipalveluksen kestoon ja vaati Suomea lyhentämään sitä. Asialle ei ole tehty mitään. YK:n ihmisoikeuskomitean esille nostamaan yhdenvertaisuusongelmaa, joka syntyy asevelvollisuuspalveluksesta rauhan aikana vapautettujen Jehovan todistajien suosituimmuuskohtelusta pitkiin vapausrangaistuksiin tuomittaviin muihin vakaumuksellisiin totaalikieltäytyjiin verrattuna, ei ole yritettykään ratkaista komitean edellyttämällä tavalla: laajentamalla vapauttamismenettelyä koskemaan myös muita vakaumuksia.

Aseistakieltäytyjäliitto odottaa, että Suomen ensimmäisen kansallisen ihmisoikeusohjelman myötä myös aseistakieltäytymiseen liittyvien ihmisoikeuskysymysten käsittely muuttuu aikaisempaa helpommaksi ja asiaperusteisemmaksi.

Aseistakieltäytyjäliitto ry